

УДК 371.13:[78.07+792.8]

ХІД ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З УДОСКОНАЛЕННЯ МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ

Хе Сюефей

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Отримані результати констатувального експерименту вказують на те, що у фаховому навчанні майбутніх учителів хореографії приділяється недостатньо уваги музичній підготовці, про що свідчить нерівномірність розвитку компонентів означеної якості. За сучасних умов суспільного розвитку такий стан речей не відповідає вимогам, які висуваються до фахової підготовки вчителів хореографії. Це зумовило пошук і впровадження експериментальної методики удосконалення музичної підготовки, заснованої на виокремлених методологічних засадах, розроблених принципах і педагогічних умовах. Дієвість розробленої методики перевірено у процесі формувального експерименту, який проходив у три етапи в реальних умовах навчально-виховного процесу. Всі три етапи передбачали удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії у процесі фахової навчання та проходження педагогічної практики.

Ключові слова: музична підготовка, удосконалення, педагогічна практика.

Постановка проблеми. Враховуючи сутність та компонентну структуру музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії та існуючі методичні напрацювання в даній галузі, були визначені провідні напрями дослідно-експериментальної роботи: встановлення послідовності музичного навчання майбутніх учителів хореографії; перевірку ефективності запропонованої методики в умовах вищих навчальних закладів; обґрунтування змін у рівнях удосконалення музичної підготовки; оцінка одержаних результатів та обґрунтування остаточних висновків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійну підготовку вчителів хореографів досліджували такі вчені: Г. Березова, Т. Благова, А. Ваганова, Є. Валукіна, К. Василенко, Ф. Лопухова, О. Мартиненко, О. Ситова, А. Шевчук та ін. Аналіз сучасних наукових публікацій свідчить про наявність теоретико-практичних досліджень щодо проблеми формування професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії (Л. Андрощук, С. Забредовський, О. Таранцева, Т. Тарасенко, Т. Сердюк, М. Рожко, Ю. Ростовська, Л. Цветкова, Ю. Шмакова та ін.). У роботах Ю. Алієва, А. Болгарського, Л. Коваль, Д. Леонтьєва, О. Мелик-Пашиєва, А. Сохората ін. знайшли відображення питання пов'язані з формуванням та розвитком музичної культури. Однак, недостатньо повно в сучасних дослідженнях висвітлено проблему побудови педагогічної методики удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії у процесі фахової підготовки.

Мета статті – формувального експерименту полягала у практичній реалізації методики удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії та перевірки її ефективності на основі визначених нами педагогічних умов.

Виклад основного матеріалу. На підставі теоретичного аналізу проблеми музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, відповідно до визначених компонентів (мотиваційно-когнітивного, емоційно-ціннісного, творчо-виконавського) музичної підготовки обґрунтовано критерії оцінювання ефективності удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії та їх показники: мотиваційно-когнітивний, емоційно-ціннісний, творчо-виконавський.

Зазначено, що мотиваційно-когнітивний критерій відображає ступінь мотивації студентів до фахового навчання та ступінь оволодіння музичними знаннями в процесі навчання та вимірюється через систему показників: вияв інтересу та бажання отримувати музичні уміння та навички до хореографічної діяльності; обізнаність у стилях і жанрах музики, аналіз та порівняння.

Вказано, що емоційно-ціннісний критерій визначає художнього оцінювання мистецьких творів та вимірюється через систему показників: прояв здатності емоційно відчувати та сприймати музичні твори різних стилів і жанрів, вміння естетично оцінювати музичні твори.

Охарактеризовано творчо-виконавський критерій через характеризує міру асоціативно-образного мислення і творчої уяви й вимірюється через систему показників: здатність до музичного самовираження у процесі хореографічного навчання, вміння творчо застосовувати музичний матеріал у хореографічних комбінаціях.

Розроблено діагностичний інструментарій констатувального та формувального експериментів, який уможлиблює виявлення рівнів сформованості означеної якості. Відповідно до критеріальних характеристик виділено три рівні удосконалення музичної підготовки (високий, середній та низький).

На констатувальному етапі дослідження зафіксовано низький рівень музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії, що свідчать про те, що студентам бракує мотивації до музичної підготовки, системних музичних знань та емоційного сприймання музичних творів, виконавських умінь їх відтворення на фортепіано. На основі спостережень виявлено основні причини такого результату: короткочасне заучування музичних творів на теоретичних і практичних заняттях, репродуктивне відтворення навчальних завдань, відсутність аналізу, узагальнення та систематизації навчального матеріалу та можливість творчої реалізації вмінь та навичок. Саме тому визначено необхідність удосконалення музичної підготовки через спрямування мотивації студентів на підвищення рівня виконавських умінь, емоційного ставлення до музики та її опанування, збільшення об-

сягу музичних знань, а також розвитку музичного мислення та усвідомлення значущості музичного мистецтва в хореографічній діяльності.

На формувальному етапі експерименту впроваджено методику удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії у три етапи: спонукально-інформаційний, рефлексійно-скерований, підсумково-результативний. Охарактеризовано кожен з етапів, їх мету, завдання та структуру. Наголошено на тому, що на кожному з етапів відбувалось поступове формування усіх компонентів музичної підготовки з урахуванням безперервного процесу саморозвитку, самовиховання і самовдосконалення: 1) формування зацікавленості та інтересів студентів у отриманні теоретичних музичних знань та умінь, потреби інтерпретувати музичні твори за стилям та жанром; 2) розвиток умінь аналізувати музичні твори, виконувати їх на музичному інструменті; 3) поглиблення здатності студентів емоційно ставитись до навчання та застосовувати власний музичних досвід у хореографічній діяльності.

Визначено методичні особливості кожного з етапів удосконалення музичної підготовки студентів. Зазначено, що під час першого спонукально-інформаційного етапу доцільно базувати процес музичної підготовки на компетентнісному підході і на принципах: принцип емоційного способу музичного пізнання, принцип розвитку свідомого ритмічного чуття та грамотності. Охарактеризовано другий рефлексійно-скерований етап удосконалення музичної підготовки, який передбачав збагачення студентів знаннями з музики у процесі її використання у хореографічній діяльності та формування виконавських навичок. Наголошено на тому, що третій підсумково-результативний етап було націлено на те, щоб студенти оволоділи способами самостійної діяльності, удосконалили організаційні та виконавські уміння, спрямували їх у хореографічну діяльність.

Порівняльний аналіз результатів констатувального та формувального етапів експерименту показав, що в студентів контрольних і експериментальних груп рівні удосконалення музичної підготовки за показниками мотиваційно-когнітивного, емоційно-ціннісного, творчо-виконавського критеріїв відрізняються. Узагальнені результати дослідження за усіма критеріями демонструють можливість переходу студентів з низького рівня музичної підготовки до більш високого. Динаміка змін рівнів музичної підготовки в експериментальній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,7% до 8,6%, на середньому рівні від 24,7% до 50,7%, на високому рівні від 8,6% до 40,7%. Динаміка змін рівнів удосконалення музичної підготовки в контрольній групі має такий вигляд: на низькому рівні від 66,6% до 38,7%, на середньому рівні від 26,7% до 34,7%, на високому рівні від 6,7% до 26,6%. Такі результати свідчать про те, що запроваджена методика удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів хореографії ефективна, методологія дослідження правильна, отримані наукові результати мають важливе значення для теорії і методики професійної освіти.

Висновки. Зважаючи на наведені дані, зробимо висновок: запропонована методика удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії достатньою мірою охоплює всі аспекти, які необхідні для ефективного формування компетентного фахівця в галузі хореографічної освіти.

Перспективами подальших досліджень є: аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи та її статистичне опрацювання, подане в цьому підрозділі, підтверджує доцільність застосування обраних педагогічних умов та ефективність запропонованої методики удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії.

Список літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе: пособие для учителя. Москва: Просвещение, 1983. 112 с.
2. Безбородова Л.А., Алиев Ю.Б. Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях: уч. пособие для студ. муз фак педвузов. Москва: Академия, 2002. 416 с.
3. Гулай О. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2009. Вип. 2. С. 41-51.
4. Елагина Л.В. Формирование культуры профессиональной деятельности будущего специалиста на основе компетентностного подхода (методология, теория, практика): автореф. дисс. на соискание науч. степени д-ра пед. наук: 13.00.08 / Южно-Уральский государственный университет. Челябинск, 2009. 59 с.
5. Єфімчук О.М. Формування емоційної підготовки майбутнього вчителя хореографії в процесі хореографічної діяльності. Педагогічний дискурс. 2013. Вип. 14. С. 173-177.
6. Колмогорова И.В. Культурологический подход к формированию педагогической культуры учителя. Известия Уральского государственного университета. 2008. № 60. С. 163-167.
7. Маслова Л.П. Педагогика искусства: теория и практика. Новосибирск: НИПКиПРО, 1997. 216 с.
8. Матійків І.М. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 112 с.
9. Митяева А.М. Компетентностная модель многоуровневого высшего образования (на материале формирования учебно-исследовательской компетентности бакалавров и магистров): автореф. дис. на соискание науч. степени доктора пед. наук: 13.00.08 / Волгоградский государственный педагогический университет. Волгоград, 2007. 44 с.
10. Неменский Б. Обращаясь к разуму и сердцу. Искусство и школа. Москва: Просвещение, 1981. С. 176-178.

Хэ Сюэфэй

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова

ХОД И РЕЗУЛЬТАТЫ ОПЫТНО-ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ МУЗЫКАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФИИ

Аннотация

Полученные результаты констатирующего эксперимента указывают на то, что в профессиональном обучении будущих учителей хореографии уделяется недостаточно внимания музыкальной подготовке, о чем свидетельствует неравномерность развития компонентов обозначенной качества. В современных условиях общественного развития такое положение вещей не соответствует требованиям, предъявляемым к профессиональной подготовке учителей хореографии. Это обусловило поиск и внедрение экспериментальной методики совершенствования музыкальной подготовки, основанной на выделенных методологических принципах, разработанных принципах и педагогических условиях. Действенность разработанной методики проверено в процессе формирующего эксперимента, который проходил в три этапа в реальных условиях учебно-воспитательного процесса. Все три этапа предусматривали усовершенствования музыкальной подготовки будущего учителя хореографии в процессе профессиональной учебы и прохождения педагогической практики.

Ключевые слова: музыкальная подготовка, усовершенствования, педагогическая практика.

He Xuefei

National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov

THE COURSE AND RESULTS OF EXPERIMENTAL WORK TO IMPROVE THE MUSICAL PREPARATION OF THE FUTURE TEACHER OF CHOREOGRAPHY

Summary

The results of the ascertaining experiment indicate that the vocational training of future choreography teachers does not pay enough attention to musical preparation, as evidenced by the uneven development of the components of the indicated quality. In modern conditions of social development, this situation does not meet the requirements for the professional training of teachers of choreography. This led to the search and implementation of an experimental methodology for the improvement of musical training, based on the selected methodological principles, principles developed and pedagogical conditions. The effectiveness of the developed methodology was tested in the process of the formative experiment, which took place in three stages under the actual conditions of the educational process. All three stages involved the improvement of the musical preparation of the future teacher of choreography in the process of professional study and teaching practice.

Keywords: musical preparation, improvements, teaching practice.